

Kriteriji razlikovanja dnevnice za rad na terenu i dnevnice za službena putovanja

Ivan Vidas, struč. spec. oec.

Dnevnice za službeni put kao i dnevnice za rad na terenu definirane su samo djelomično Pravilnikom o porezu na dohodak. Pravo radnika na dnevnice za rad na terenu te dnevnice za službena putovanja u zemlji i inozemstvu, ne predstavljaju prava radnika koja proizlaze iz Zakona o radu već se ista utvrđuju drugim izvorima radnog prava kao npr. kolektivnim ugovorima, pravilnicima o radu, ugovorom o radu ili pak autonomnom odlukom poslodavca o pravima i isplata dnevnica. S obzirom da nema detaljno opisanih razlika koje bi proizlazile iz zakonskih okvira, poslodavac može u svojim aktima (Pravilniku, Kolektivnom ugovoru) ili putem ugovora o radu pobliže definirati navedena prava. Autor u članku daje pregled osnovnih razlika odnosno kriterija razlikovanja navedenih dnevnica, porezni tretman istih te pojašnjava na koji način se prava na dnevnice reguliraju.

1. Uvod

Zakonom o radu¹ nije uređeno pravo radnika na dnevnice za rad na terenu kao ni dnevnice za službena putovanja, već se isto utvrđuje kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu ili odlukom poslodavca o isplati. U slučaju da pravo radnika na dnevnice nije utvrđeno nekim od izvora radnog prava, radnik to pravo niti ne ostvaruje, odnosno isto ovisi isključivo o odluci samog poslodavca. Potrebno je napomenuti da u slučaju ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo.

Ukoliko poslodavca ne obvezuje niti jedan izvor radnog prava, on može sam donijeti autonomnu odluku o isplati dnevnice za rad na terenu ili dnevnice za službeno putovanje. Ipak, valja naglasiti da ako je pravo na isplatu dnevnica u izvorima radnog prava uređeno u iznosu koji je veći od neoporezivog iznosa sukladno Pravilniku o porezu na dohodak² tada je poslodavac radniku dužan omogućiti korištenje

toga prava u punom iznosu, a razlika iznosa između iznosa iskorištenog prava u odnosu na propisane neoporezive iznose smatra se primitkom od nesamostalnog rada radnika i podliježe obvezi obračuna i uplate propisanih obveza za javna davanja. Drugim riječima, razlika iznad neoporezivog djela tretira se kao plaća.

Kao što smo ranije već naglasili, izvorima radnog prava utvrđena su materijalna prava radnika, uključujući i prava na isplate dnevnica za rad na terenu te dnevnica za službena putovanja u zemlji i u inozemstvu. Međutim, Zakonom o porezu na dohodak³ i Pravilnikom o porezu na dohodak uređen je porezni tretman materijalnih prava odnosno iznosi do kojeg se ista mogu isplatiti bez obveze obračuna, obustave i uplate doprinosa, poreza na dohodak i prireza tj. neoporezivo. No, ako izvorima radnog prava nije uređeno pravo radnika na dnevnice radnik niti ne može ostvariti to pravo. U nastavku teksta pojasnit ćemo uređenje prava radnika na dnevnice, a koja proizlaze iz različitih izvora radnog prava.

1 Zakon o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19)

2 Pravilnik o porezu na dohodak ((NN 10/17, 128/17, 106/18, 01/19, 80/19, 01/20, 74/20, 01/21)

3 Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20)

ističemo...

Pravo radnika na dnevnicе za rad na terenu te dnevnicе za službena putovanja u zemlji i inozemstvu, ne predstavljaju prava radnika koja proizlaze iz Zakona o radu već se ista utvrđuju drugim izvorima radnog prava kao npr. kolektivnim ugovorima, pravilnicima o radu, ugovorom o radu ili pak autonomnom odlukom poslodavca o pravima i isplatama dnevnica.

2. Pravo radnika na dnevnicе za službena putovanja

Službenim putovanjem u tuzemstvu smatra se putovanje do 30 dana neprekidno, radi obavljanja u nalogu za službeno putovanje određenih poslova njegova radnog mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca⁴. U protivnom ukoliko bi službeni put trajao dulje od 30 dana, tada bi se svaka isplata dnevnice od 1. dana službenog putovanja oporezivala kao plaća, odnosno radio bi se obračun i uplata svih obveznih doprinosa, te poreza i prireza ukoliko je propisan. Nadalje, službenim putovanjem u tuzemstvu smatra se putovanje radnika iz jednog mjesta u drugo na teritoriju RH.

Pravo radnika na naknadu troškova službenih putovanja nije pravo koje je propisano zakonom, njega određuje poslodavac izvorom radnog prava koji primjenjuje, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili nekim drugim internim aktom. Porezni tretman navedenih troškova uređuju porezni propisi, koji poslodavcima definiraju uvjete pod kojima se dnevnicе i drugi troškovi službenih putovanja mogu radnicima isplatiti neoporezivo tj, bez obračunavanja doprinosa, poreza i prireza ukoliko je isti propisan. Radniku se neoporezivo mogu isplatiti dnevnicе za službeno putovanje koje traje najviše do 30 dana.

Izdaci (nadoknade) za službena putovanja kao što su dnevnicе, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnog automobila u službene svrhe, troškovi noćenja i drugo, obračunavaju se i priznaju na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju izdaci i drugi podaci navedeni na putnom nalogu. Pod vjerodostojnom se ispravom⁵ smatraju računi, obračuni, odluke, potvrde o cijeni karte i drugo.

2.1. Putni nalog - ispostavljanje i obvezni podaci

Računovođe se gotovo svakodnevno susreću s mnogo dokumentacije i papirologije, a upravo je putni nalog jedan od najčešće korištenih dokumenata u poslovanju. Putni nalog služi kao dokaz poslodavcu da je radnika uputio na službeni put te predstavlja osnovni dokument za obračun i knjiženje troškova nastalih na službenom putu. Pri odlasku na službeni put poslodavac radniku mora ispostaviti putni nalog. Putni nalog poslodavac može izdati i osobi koja nije u radnom odnosu, odnosno fizičkoj osobi koje se nakon završenog školovanja nalazi na obveznom praktičnom radu, na dobrovoljnoj praksi ili je na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa.⁶

Isto tako, putni nalog se može izdati i fizičkoj osobi izaslanoj na rad u RH po nalogu inozemnog poslodavca⁷ i to u svezi s obavljanjem djelatnosti tuzemnog poslodavca, može ga izdati obrtnik sam sebi, kao i neprofitna organizacija, fizičkim osobama koje za tu organizaciju obavljaju poslove iz njihova djelokruga odnosno za njihove potrebe uz naknadu ili bez.

Službenim putovanjem u inozemstvo smatra se službeno putovanje koje traje do 30 dana neprekidno iz Republike Hrvatske u stranu državu i obratno te putovanje iz jedne strane države u drugu i iz jednog mjesta u drugo mjesto na teritoriju strane države. O službenom putovanju svjedoči putni nalog. To je dokument u kojem su navedeni podaci o službenom putovanju te u kojem su priloženi računi, odnosno druge možebitne isprave, a čime se u konačnici dokazuje nastanak službenog putovanja i predstavlja podlogu za razne isplate (dnevnicе i slično).

Kada je u pitanju oblik i sadržaj putnog naloga, valja istaknuti kako poreznim propisima nije propisan oblik putnog naloga, već samo njegov sadržaj, što omogućuje poslodavcima da sami kreiraju izgled putnog naloga prema vlastitim potrebama i koriste ga kao vjerodostojnu ispravu za priznavanje troškova nastalih na službenom putovanju.

Propisano je da putni nalog mora imati osobito sljedeće elemente⁸:

- nadnevak izdavanja,
- ime i prezime osobe koja se upućuje na službeno putovanje,
- mjesto u koje osoba putuje,
- svrhu putovanja,
- vrijeme trajanja putovanja,
- vrijeme kretanja na put,
- podatke o prijevoznom sredstvu kojim se putuje (ako se putuje automobilom, potrebno je navesti marku i registarsku oznaku automobila, početno i završno stanje brojila – kilometar/sat),
- vrijeme povratka s puta,
- potpis ovlaštene osobe,
- obračun troškova,
- likvidaciju obračuna te
- izvješće s puta.

Također, uz putni nalog obvezno se prilažu vjerodostojne isprave kojima se dokazuju nastali izdaci kao npr. računi za cestarine, računi za parking, putne karte ili u iznimnim i opravdanim slučajevima preslike putnih karata, računi za smještaj i drugo, bez obzira na način podmirjenja izdataka. U slučaju izvješća sa službenog putovanja, koje je također obvezni element putnog naloga, potrebno je imati na umu da isto mora biti razumljivo i sažeto napisano te sadržavati kratak opis službenog putovanja iz kojeg se vidi svrha i rezultat odlaska na službeno putovanje. Nadalje, vezano uz rok za predaju dokumentacije o obavljenom službenom putovanju potrebno je spomenuti kako on nije utvrđen poreznim propisima, no u praksi je rok za predaju putnog naloga poslodavcu 3 do 7 dana po povratku sa službenog putovanja te ga je moguće interno prilagoditi.

ističemo...

Putni nalog služi kao dokaz poslodavcu da je radnika uputio na službeni put te predstavlja osnovni dokument za obračun i knjiženje troškova nastalih na službenom putu. Pri odlasku na službeni put poslodavac radniku mora ispostaviti putni nalog.

4 čl. 7. st. 8. Pravilnika o porezu na dohodak

5 Ibidem čl. 8. st. 1.

6 Ibidem čl. 6. st. 6.

7 Ibidem čl. 7. st. 24.

8 Ibidem čl. 8. stavak 2.

2.2. Dnevnice za službena putovanja

Dnevnice za službena putovanja u zemlji (tuzemstvu) jesu naknade koje se isplaćuju za pokriće izdataka prehrane, pića i prijevoza u mjestu u koje je radnik upućen na službeno putovanje. Dnevnice za službeno putovanje isplaćuju se za putovanje iz mjesta u kojem je mjesto rada ili iz mjesta prebivališta/uobičajenog boravišta radnika koji se upućuje na službeno putovanje u drugo mjesto (osim u mjesto u kojemu ima prebivalište ili uobičajeno boravište), a koje je udaljeno najmanje 30 km radi obavljanja poslova njegovog radnog mjesta navedenih u nalogu za službeno putovanje. Ako se mjesto prebivališta/uobičajenog boravišta radnika razlikuje od mjesta rada, a radnik na službeni put kreće iz mjesta prebivališta/uobičajenog boravišta, propisanu udaljenost od najmanje 30 km treba računati od mjesta prebivališta/uobičajenog boravišta radnika od kuda se stvarno i kreće na službeni put.

Iz dnevnica⁹ se ne podmiruju troškovi javnog prijevoza (gradskog/prigradskog) koji se odnose na prvi dolazak u određite službenog putovanja, od zračne luke, autobusnog ili željezničkog kolodvora ili pristaništa do hotela, odnosno mjesta poslovnog sastanka ako nema potrebe za noćenjem i zadnji odlazak iz određite službenog putovanja, od hotela odnosno mjesta poslovnog sastanka ako nema potrebe za noćenjem do zračne luke, autobusnog ili željezničkog kolodvora ili pristaništa, kao i troškovi prijevoza do i od zračne luke, odnosno drugog mjesta polaska/dolaska javnim prijevozom od i do mjesta iz kojeg je osoba upućena na službeni put (mjesto prebivališta/uobičajenog boravišta osobe ili mjesto sjedišta poslodavca). Ti se troškovi smatraju troškom prijevoza na službenom putovanju i nadoknađuju radnicima neovisno o dnevnicu. Pri tom se pod javnim prijevozom smatra prijevoz autobusom, vlakom, brodom ili u opravdanim slučajevima automobil/taksi prijevoz.

2.2.1. Obračun dnevnice za službeno putovanje

Zakonom o porezu na dohodak¹⁰ propisano je da se porez na dohodak ne plaća na primitke radnika i fizičkih osoba koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada po osnovi naknada, potpora i nagrada koje im isplaćuje poslodavac i isplatitelj primitka, odnosno plaće, do propisanih svota. Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno mogu se radnicima neoporezivo isplatiti u svoti od 200,00 kn, dok se dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno neoporezivo mogu isplatiti u svoti od 100,00 kn.

Kao što smo na početku istaknuli, s obzirom na to da radnici ostvaruju pravo na dnevnice za službena putovanja na temelju nekog od izvora prava radnika, neoporezive iznose treba promatrati kao maksimalne iznose na koje se ne obračunavaju doprinosi, porezi i prirezi, no valja imati na umu da porezni propisi nisu izvori prava radnika te samim time što je visina neoporezivih iznosa propisana poreznim propisom ne znači ujedno i da radnik ima pravo na njih.

Naime, pravo radnika na materijalne troškove, kao što je dnevnicu za službeni put, nije pravo koje je utvrđeno čak ni Zakonom o radu, nego se to pravo za radnike uređuje u kolektivnim ugovorima, pravilniku o radu ili drugim internim aktima poslodavca. Porezni propisi poslodavcima određuju uvjete pod kojima se dnevnice i drugi troškovi nastali na službenom putu mogu zaposlenicima isplatiti neoporezivo i nisu izvor radnikovih prava.

U kolektivnim ugovorima, pravilnicima o radu, ugovorima o radu te ostalim internim aktima poslodavci mogu svojim radnicima utvrditi

⁹ Ibidem čl. 7. st. 11.

¹⁰ čl. 9. st. 1. t. 9.

višu ili manju svotu nadoknade u obliku dnevnice za službeno putovanje. Razlika koja je kao pravo utvrđena u višoj svoti od poreznim propisima predviđene svote neoporezivog primitka, predstavlja oporezivi primitak koji se oporezuje kao plaća.

Isplata dnevnice služi za pokrivanje osobnih troškova – izdataka za prehranu, pića i prijevoza te ostale osobne potrebe u mjestu u koje je radnik upućen na službeno putovanje te za pokriće drugih osobnih troškova. Troškovi prijevoza koji se nadoknađuju iz dnevnica su i troškovi javnog prijevoza, taksija i slično u mjestu službenog puta. Za službeno putovanje koje traje više od 12 sati neoporezivo se može isplatiti puna dnevnicu (do svote od 200,00 kn). Za službena putovanja u zemlji koja traju više od 8, a manje 12 sati, poslodavci mogu neoporezivo isplatiti pola dnevnice (do svote od 100 kn). Ako je na službenom putu provedeno više dana, broj dnevnica određuje se tako da se broj sati provedenih na putu podijeli s 24.

Smatra se da je radniku osigurana prehrana na službenom putovanju ako je obrok (ručak i/ili večera) osiguran:

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično,
- u cijeni karte za putovanje brodom,
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

Ukoliko je radnik na službenom putu u zemlji proveo više od 12 sati, a osiguran mu je jedan obrok (ručak ili večera), poslodavac mu može neoporezivo u novcu isplatiti dnevnicu u iznosu do 140,00 kn, odnosno ako je službeno putovanje trajalo više od 8, a manje od 12 sati tada se radniku može neoporezivo isplatiti dnevnicu u iznosu do 70,00 kn. Međutim, ako su radniku osigurana dva obroka (i ručak i večera), a radnik je na službenom putu proveo više od 12 sati, neoporezivi iznos dnevnice koji mu poslodavac može isplatiti iznosi do 80,00 kn ili ako je putovanje trajalo više od 8, a manje od 12 sati, tada mu poslodavac može neoporezivo isplatiti dnevnicu u novcu u iznosu do 40,00 kn.

Ako poslodavac radniku isplati dnevnicu u iznosu višem od propisanog neoporezivog iznosa, jer je tako propisano nekim od izvora radnog prava npr. tako propisuje pravilnik o radu ili kolektivni ugovor, razlika iznad propisanog neoporezivog iznosa oporezuje se na isti način kao i plaća radnika.

ističemo...

Dnevnice za službena putovanja u zemlji (tuzemstvu) jesu naknade koje se isplaćuju za pokriće izdataka prehrane, pića i prijevoza u mjestu u koje je radnik upućen na službeno putovanje. Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno mogu se radnicima neoporezivo isplatiti u svoti od 200,00 kn, dok se dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno neoporezivo mogu isplatiti u svoti od 100,00 kn.

2.3. Ostali troškovi na službenom putovanju

Osim javnog prijevoza radniku se za službeno putovanje može odbiti korištenje privatnog automobila ili korištenje službenog vozila. Ako se radniku za odlazak na službeno putovanje odobri korištenje privatnog automobila tada mu se naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe neoporezivo može isplatiti do 2,00 kn

po prijeđenom kilometru. Na putnom nalogu bitno je navesti da se odobrava upotreba privatnog automobila za službeni put, treba navesti marku i registarsku oznaku automobila. Također, radniku koji na službeni put odlazi automobilom nadoknaditi će se i ostali izdaci nastali tijekom službenog puta, kao što su troškovi cestarine, mostarine, tunelarine i sl.

Ako radnik za prijevoz na službenom putu koristi službeno vozilo poslodavca, u tom slučaju troškove koji nastaju u vezi s korištenjem vozila (održavanje vozila, gorivo i sl.) može podmiriti poslodavac na temelju izravno ispostavljenog računa društvu (npr. Ina će poslodavcu na kraju mjeseca poslati račun za gorivo), no moguće je i da te troškove podmiri radnik iz vlastitih sredstava. U tom se slučaju navedeni troškovi mogu priložiti putnom nalogu i biti će sastavni dio troškova koje će poslodavac nadoknaditi radniku.

Troškovi prijevoza na službenom putu mogu se neoporezivo nadoknaditi u visini stvarnih izdataka, što znači u visini stvarno plaćenih karata za prijevoz zrakoplovom, vlakom, brodom te svim ostalim sredstvima javnog prijevoza te rent a carom. Vjerodostojna isprava kojom se potvrđuje nastali trošak je račun, primljen od poduzetnika koji je pružio uslugu.

Troškovi javnog prijevoza (gradskog / prigradskog)¹¹ koji se odnose na prvi dolazak u odredište službenog putovanja (od zračne luke, autobusnog ili željezničkog kolodvora ili pristaništa do hotela, odnosno mjesta poslovnog sastanka ako nema potrebe za noćenjem) i zadnji odlazak iz odredišta službenog putovanja (od hotela odnosno mjesta poslovnog sastanka ako nema potrebe za noćenjem do zračne luke, autobusnog ili željezničkog kolodvora ili pristaništa) te trošak prijevoza do i od zračne luke, odnosno drugog mjesta polaska / dolaska javnim prijevozom od i do mjesta iz kojeg je osoba upućena na službeni put (mjesto prebivališta / uobičajenog boravišta osobe ili mjesto sjedišta poslodavca) smatraju se troškom prijevoza na službenom putovanju i ne podmiruje se iz dnevnice. Pod javnim prijevozom smatra se prijevoz autobusom, vlakom, brodom ili u opravdanim slučajevima automobil/taksi-prijevoz.

Naknada troškova noćenja na službenom putovanju priznaje se u visini stvarnih izdataka. To znači da se izdatak za smještaj na službenom putovanju obračunava i isplaćuje temeljem vjerodostojne dokumentacije, odnosno u visini primljenog računa za noćenje dobivenog od hotela, privatnog apartmana i sl. Na službenom putovanju, osim troškova prijevoza i troškova smještaja, mogu nastati i neki drugi troškovi koje podmiruje poslodavac, kao što su npr. izdaci za iznajmljivanje računalne opreme, projektora, izdaci za najam dvorane i sl.

Troškovi noćenja na službenom putu priznaju se u visini stvarno nastalih izdataka, a potvrđuju se vjerodostojnim ispravama. Vjerodostojnim se ispravama smatraju plaćeni računi primljeni od hotela, pansiona, privatnih apartmana i sl. Prema poreznim propisima trošak noćenja u tuzemstvu nije uvjetovan kategorizacijom hotela. To znači da ako nekim od internih akata poslodavca, kolektivnim ugovorima, pravilnicima o radu nije uvjetovana takva isplata, poslodavac može zaposleniku neoporezivo namiriti trošak noćenja i za visoku kategoriju smještajnog objekta (npr. hotel s pet zvjezdica).

Važno je naglasiti i da ukoliko bi na službenom putu nastali troškovi koji se ne bi mogli njima opravdati, tada je isplatiatelj obavezan (prilikom nadoknade tih troškova radniku) postupiti kao i s plaćom, odnosno smatrati ih neto primitkom koji je potrebno obračunati na bruto iznos te obračunati doprinose, poreze i prireze ukoliko je isti primjenjiv.

ističemo...

Troškovi noćenja na službenom putu priznaju se u visini stvarno nastalih izdataka, a potvrđuju se vjerodostojnim ispravama. Vjerodostojnim se ispravama smatraju plaćeni računi primljeni od hotela, pansiona, privatnih apartmana i sl.

3. Pravo radnika na dnevnice za rad na terenu

Kao i kod dnevnica za službeno putovanje tako i kod dnevnica za rad na terenu Zakonom o radu nije uređeno pravo radnika na terenski dodatak¹² (dnevnice za rad na terenu) već se isto utvrđuje kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu ili odlukom poslodavca o isplati. U slučaju da pravo radnika na dnevnicu za rad na terenu nije utvrđeno nekim od izvora radnih prava, radnik to pravo niti ne ostvaruje odnosno isto ovisi o odluci samog poslodavca.

Prije svega potrebno je naglasiti da vezano za pravo na isplatu dnevnica za rad na terenu poslodavci trebaju znati i jesu li obveznici primjene kolektivnih ugovora kojima su propisana materijalna prava za radnika uključujući i pravo na terenski dodatak. U slučaju da poslodavac ne obvezuje niti jedan izvor radnog prava, poslodavac može sam donijeti odluku o isplati dnevnice za rad na terenu.

Dnevnicu za rad na terenu predstavlja nadoknadu troškova koji nastaju kada radnik boravi izvan mjesta svojega prebivališta ili uobičajenog boravišta radi poslova koje obavlja izvan sjedišta poslodavca ili sjedišta izdvojene poslovne jedinice, vodeći pritom brigu o tome da je udaljenost između sjedišta poslodavca, ili izdvojene poslovne jedinice ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta službenog puta veća od 30 km.

Terenski dodatak se najčešće isplaćuje za poslovne aktivnosti radnika koje se ne mogu obavljati u sjedištu poslodavca, npr. izgradnja građevinskog objekta, održavanje postrojenja, poslovi revizije, montaža strojeva, akviziteri, trgovački putnici, razvojno-istraživačkim transferima znanja čiji je cilj osmišljavanje i unapređivanje proizvoda i poslovnih rješenja vezanih uz djelatnost poslodavca i sl.

U različitim kolektivnim ugovorima različito je uređeno pravo na isplatu dnevnice za rad na terenu, pa je tako npr. Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike¹³ propisano da za vrijeme rada izvan stalnog mjesta rada u kojem je zaposlen i izvan mjesta njegova stalnog boravka, službenik i namještenik ima pravo na dodatak za rad na terenu, ako je na terenu proveo najmanje 8 sati bez obzira na to koliko je dana radio. Pod pojmom stalno mjesto rada podrazumijeva se mjesto odnosno područje u kojem službenik i namještenik obavlja poslove radnog mjesta na koje je raspoređen, s obzirom na opis poslova radnog mjesta iz pravilnika o unutarnjem redu i nadležnosti ustrojstvene jedinice u koju je raspoređen, utvrđeno u aktu o unutarnjem ustrojstvu državnog tijela.

Nadalje, Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama¹⁴ propisuje da za vrijeme rada izvan sjedišta poslodavca i izvan mjesta njegova stalnog boravka zaposlenik ima pravo

12 Naziv "Terenski dodatak" je zamijenjen s "Dnevnica za rad na terenu" donošenjem izmjena Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16) i Pravilnika o porezu na dohodak (NN 10/17 i 128/17 koji se primjenjivao od 1.1.2018. godine). S obzirom da je u praksi i dalje vrlo često korišten termin "terenski dodatak", u ovom članku koristi ćemo oba termina.

13 Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN 112/17) s pripadajućim izmjenama i dodacima Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN 12/18, NN 2/19, NN 119/19, NN 66/20)

14 Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN 128/17) i Dopuna Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike

11 Ibidem čl. 7. st. 11.

na terenski dodatak u visini koja mu pokriva povećane troškove života zbog boravka na terenu. Visina terenskog dodatka ovisi o tome jesu li zaposleniku osigurani smještaj, prehrana i drugi uvjeti boravka na terenu. Puni iznos terenskog dodatka isplaćuje se na način kako je to utvrđeno za državna tijela.

U slučaju da poslodavca ne obvezuje niti jedan izvor radnog prava, poslodavac može sam donijeti odluku o isplati dnevnice za rad na terenu. Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo.

Za potrebe utvrđivanja prava radnika na dnevnicu za rad na terenu, poslodavci mogu donijeti poseban interni akt, primjerice Pravilnik za utvrđivanje troškova nastalih na terenskom radu ili Pravilnik za utvrđivanje materijalnih prava radnika i dr.

ističemo...

Dnevnicu za rad na terenu predstavlja nadoknadu troškova koji nastaju kada radnik boravi izvan mjesta svojega prebivališta ili uobičajenog boravišta radi poslova koje obavlja izvan sjedišta poslodavca ili sjedišta izdvojene poslovne jedinice, vodeći pritom brigu o tome da je udaljenost između sjedišta poslodavca, ili izdvojene poslovne jedinice ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta službenog puta veća od 30 km.

3.1. Dnevnice za rad na terenu

Poslodavac može uputiti radnika radi poslovno uvjetovanih razloga na obavljanje nekog rada na terenu, odnosno u mjesto koje je različito od radnikova uobičajenog mjesta rada (sjedišta poslodavca ili sjedišta izdvojene poslovne jedinice) i nalazi se izvan njegova mjesta prebivališta odnosno uobičajenog boravišta. Pri obavljanju takva

rada mogu nastati i određeni troškovi koje društvo, u pravilu, nadoknađuje svojim radnicima jer je riječ o troškovima vezanim za zahtjev poslodavca da se određeni rad obavi na terenu. Pravo radnika na dnevnicu za rad na terenu utvrđuje se aktima koji uređuju materijalna prava radnika, a da bi se tako utvrđeno pravo konzumiralo bez obveze oporezivanja, treba voditi računa o poreznim propisima.

Terenski dodatak se najčešće isplaćuje za poslovne aktivnosti radnika koje se ne mogu obavljati u sjedištu poslodavca, npr. izgradnja građevinskog objekta, održavanje postrojenja, poslovi revizije, montaža strojeva, akviziteri, trgovački putnici, razvojno-istraživačkim transferima znanja čiji je cilj osmišljavanje i unapređivanje proizvoda i poslovnih rješenja vezanih uz djelatnost poslodavca i sl. Potrebno je napomenuti da noćenje radnika na terenu nije presudno da bi se isplatila dnevnicu za rad na terenu.

Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o porezu na dohodak propisana je visina dnevnice za rad na terenu koje se mogu fizičkim osobama isplatiti bez obveze obračuna i uplate poreza na dohodak kao i uvjeti za isplatu istih. Poslodavac ili isplatiatelj plaće može svojim radnicima bez obveze obračuna i uplate poreza na dohodak isplatiti dnevnicu za rad na terenu u neoporezivom iznosu od 200,00 kn.¹⁵

Dnevnice za rad na terenu u zemlji i inozemstvu jesu naknade na ime pokrivanja troškova prehrane i drugih troškova radnika na terenu u zemlji i inozemstvu, osim troškova smještaja koji se podmiruju na

teret poslodavca i ne smatraju se dohotkom radnika. Dnevnicu za rad na terenu se može isplatiti i u slučaju kada ne postoji potreba za noćenjem radnika na terenu te za dane provedene u odlasku i povratku s terenskog rada ako su zadovoljeni ostali uvjeti vezani za rad na terenu propisani Pravilnikom o porezu na dohodak.

3.2. Obračun dnevnice za rad na terenu

Ako je na radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera).¹⁶ Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično,
- u cijeni karte za putovanje brodom,
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

Neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se ako je na radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran obrok (ručak i/ili večera). Međutim, dnevnicu za rad na terenu se ne umanjuje ako je radniku uz troškove smještaja podmiren doručak. Potrebno je napomenuti da doručak mora biti dio računa za noćenje, odnosno u sklopu usluge "noćenja s doručkom".

Dnevnice za rad na terenu se mogu isplatiti samo ako je, između ostalog, zadovoljen kriterij "rada na terenu", odnosno pod time bi se smatrao boravak radnika:

- izvan mjesta svojega prebivališta ili uobičajenog boravišta radi poslova koje obavlja,
- izvan sjedišta poslodavca ili
- sjedišta izdvojene poslovne jedinice poslodavca i kada poslodavac obavlja takvu vrstu djelatnosti koja je po svojoj prirodi vezana za rad na terenu (mjesto rada se razlikuje od mjesta sjedišta poslodavca ili njegove poslovne jedinice i mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta radnika, pri čemu je mjesto rada udaljeno od tih mjesta najmanje 30 km).

Za razliku od isplate dnevnice za službeno putovanje (kod kojih je poreznim propisima propisano da se puni iznos neoporezive dnevnice može isplatiti nakon više od 12 sati provedenih na službenom putu tj. pola iznosa ako službeno putovanje traje više od 8, a manje od 12 sati), poreznim propisima nije propisan uvjet odnosno minimalno razdoblje boravka (sati) na terenu za neoporezivu isplatu terenskog dodatka. Tako poslodavci radniku mogu primjerice isplatiti neoporezivo dnevnicu i za rad na terenu koji dnevno traje 8 sati i manje od 8 sati. Međutim, važno je istaknuti kako isto može biti uređeno izvorom radnog prava.

Poslodavci mogu svojim radnicima neoporezivo isplatiti dnevnicu za rad na terenu koji je trajao manje od 8 sati uz uvjete da je:

- mjesto rada različito od mjesta sjedišta poslodavca (isplatiatelja) ili njegove poslovne jedinice,
- mjesto rada različito u odnosu na mjesto prebivališta ili uobičajenog boravišta radnika,
- mjesto rada udaljeno od mjesta sjedišta poslodavca (isplatiatelja) ili njegove poslovne jedinice i od mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta radnika (druge fizičke osobe) najmanje 30 kilometara,
- da je djelatnost poslodavca vezana za rad na terenu.

¹⁵ u javnim službama (NN 47/18) te Dodaci Temeljnog kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama ((NN 123/19) i NN 66/20)

¹⁶ čl. 7. st. 2. Pravilnik o porezu na dohodak

¹⁶ Ibidem čl. 7. st. 13.

Pravo na neoporezivi iznos dnevnice za rad na terenu radnik ne može ostvariti ako se rad obavlja unutar 30 km od sjedišta poslodavca ili njegove poslovne jedinice odnosno prebivališta ili uobičajenog boravišta radnika. Drugim riječima, ako je radnik upućen na rad u mjesto svog prebivališta ili uobičajenog boravišta kao i mjesto koje je manje od 30 kilometara udaljeno od njegovog prebivališta ili uobičajenog boravišta nema pravo na neoporezivu dnevnicu za rad na terenu.

Iznimno, radom na terenu smatra se i sudjelovanje radnika u razvojno-istraživačkim transferima znanja čiji je cilj osmišljavanje i unaprjeđivanje proizvoda i poslovnih rješenja vezanih uz djelatnost poslodavca, kao i verifikacija, integracija i implementacija poslovnih rješenja koji su proizvod poslodavca, te ako su ti poslovi u opisu radnog mjesta radnika.¹⁷

Nastavno na prethodno navedeno, potrebno je istaknuti da se dnevnicu na terenu (u tuzemstvu) može isplatiti neoporezivo samo radniku koji radi kod poslodavca koji obavlja takvu vrstu djelatnosti koja je po svojoj prirodi vezana za rad na terenu. To znači da poslodavci koji obavljaju djelatnost koja po svojoj prirodi nije vezana za rad na terenu, ne mogu neoporezivo isplaćivati navedenu naknadu, već ako se radi o službenom putu (zadovoljava sve uvjete), mogu neoporezivo isplatiti samo dnevnicu za službeni put.

Kada pričamo o radu na terenu državnih i javnih službenika i namještenika, naglašavamo da uz ispunjavanje prethodno navedenih uvjeta iz Pravilnika o porezu na dohodak¹⁸, pravo na terenski dodatak određuje se ovisno o opisu poslova radnog mjesta iz pravilnika o unutarnjem redu i nadležnosti ustrojstvene jedinice u koju je državni i javni službenik i namještenik raspoređen, utvrđenom u aktu o unutarnjem ustrojstvu državnog odnosno javnog tijela.

U praksi se dnevnicu za rad na terenu isplaćuje kada se očekuje da će poslovi radnika na terenu trajati dulje pa je poslodavac odlučio organizirati i posebne uvjete za rad i boravak na terenu (osigurati smještaj u vlastitim montažnim kućicama ili iznajmljenom smještaju-sobama, apartmanima, hotelu i sl.).

Neoporezivi iznos dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu iznosi dnevno 200,00 kn, a služi za pokriće troškova prehrane i drugih troškova radnika na terenu u zemlji. Nastavno na navedeno, u slučaju da radnici na terenu imaju organiziranu prehranu, propisani iznos dnevnice za rad na terenu umanjuje se za:

- 30% ako je osiguran jedan obrok (ručak ili večera) odnosno za 60,00 kn (200,00 kn x 30%) tako da je u tom slučaju moguće isplatiti samo 70% neoporezivog iznosa dnevnice odnosno iznos od 140,00 kn,
- 60% ako su osigurana dva obroka. (ručak i večera) dnevnicu se umanjuje za 120,00 kn (200,00 kn x 60%) tako da joj je u tom slučaju moguće isplatiti samo 40% neoporezivog iznosa dnevnice odnosno iznos od 80,00 kn.

Dnevnicu za rad na terenu ne smanjuje se ako je uz troškove smještaja podmiren doručak. Jednako tako, kao dokaz za pokriće troškova prehrane dovoljan je račun troškova smještaja na kojemu je iskazana i prehrana ili bilo koji drugi račun koji će poslodavac evidentirati na teret svojih troškova, dok će radniku smanjiti dnevnicu za rad na terenu koja mu pripada za taj dan terenskog rada.

ističemo...

Neoporezivi iznos dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu iznosi dnevno 200,00 kn, a služi za pokriće troškova prehrane i drugih troškova radnika na terenu u zemlji. Ako poslodavac radniku isplati dnevnicu u iznosu višem od propisanog neoporezivog iznosa, jer je tako propisano nekim od izvora radnog prava npr. tako propisuje pravilnik o radu ili kolektivni ugovor, razlika iznad propisanog neoporezivog iznosa oporezuje se na isti način kao i plaća radnika.

3.3. Isprava za isplatu dnevnice za rad na terenu

Poslodavac sukladno Pravilniku o porezu na dohodak¹⁹ priznaje dnevnicu za rad na terenu na temelju vjerodostojnih isprava. Knjigovodstvene isprave i način vođenja evidencija uređeni su u čl. 65. i 66. Općega poreznog zakona²⁰ i u čl. 8. Zakona o računovodstvu²¹. Bilježenje podataka u poslovne knjige mora se temeljiti na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama. Smatra se da je isprava za knjiženje uredna kada se iz nje nedvosmisleno mogu utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, odnosno vrijednost i vrijeme nastanka poslovne promjene u povodu koje je sastavljena te kada potpuno i ispravno odražava nastali poslovni događaj.

Prema Zakonu o računovodstvu²², knjigovodstvena isprava mora sadržavati sljedeće:

- naziv i broj knjigovodstvene isprave,
- opis sadržaja poslovnog događaja i identifikaciju sudionika poslovnog događaja koja sadržava njihov naziv ili ime i prezime te sjedište ili adresu,
- novčanu svotu ili cijenu po mjernoj jedinici s obračunom ukupnog iznosa,
- datum poslovnog događaja ako nije isti kao datum izdavanja,
- datum izdavanja knjigovodstvene isprave,
- potpis osobe odgovorne za poslovni događaj,
- oznaku konta na kojima će knjigovodstvena isprava biti proknjižena, osim ako se takva oznaka ne kreira automatski primjenom računalnog softvera.

Nastavno na prethodno navedeno možemo zaključiti kako propisima nisu utvrđeni sadržaj i oblik tih isprava odnosno obrasca na kojemu treba voditi evidenciju, obračun i isplatu dnevnice za rad na terenu, stoga poslodavci mogu prilagoditi oblik evidencije svojim internim potrebama. S obzirom na to da propisima nisu utvrđeni oblik i sadržaj evidencije o isplatama s osnove terenskog dodatka (dnevnice za rad na terenu), poslodavci mogu odlučiti hoće li evidenciju rada na terenu bilježiti zasebno za svakog radnika ili skupno za sve radnike. Ipak, radi pojednostavljenja postupka i zbog različitih dodatnih troškova koje može imati svaki radnik, uputno je da se za svakog radnika obavlja zaseban obračun troškova na terenu kada to zahtijeva interna organizacija poslodavca.

Radnik treba priložiti sve vjerodostojne isprave koje potvrđuju nastanak troškova, a na poslodavcu je da provjeri točnost obračuna i poslovnu opravdanost nastalih troškova. Osobni troškovi koje je radnik imao ne unose se u obračun jer se oni nadoknađuju iz dnevnice za rad na terenu. Vjerodostojne isprave su osnova za nadoknadu

¹⁹ Ibidem čl. 8. st. 1

²⁰ Opći porezni zakon (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20)

²¹ Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20)

²² Ibidem čl. 8. st. 3.

¹⁷ Ibidem čl. 7. st. 9

¹⁸ Ibidem čl. 7. st. 9.

svih nastalih troškova radniku koje poslodavac može isplatiti neoporezivo te predstavljaju dokazno sredstvo na temelju kojeg se može utvrditi da se, primjerice, rad na terenu zaista i dogodio i da je neoporeziva nadoknada obračunana na temelju stvarno nastalih događaja.

3.4. Ostali troškovi u vezi rada na terenu

Svrha propisivanja dnevnice za rad na terenu u iznosu što uz propisane uvjete ne podliježe oporezivanju je da poslodavac može radnicima nadoknaditi povećane životne troškove, kakvi mu objektivno mogu nastati zbog potrebe i u interesu poslodavca da radi u mjestu različitom od mjesta radnikova prebivališta ili uobičajenog boravišta te izvan sjedišta poslodavca ili sjedišta izdvojene poslovne jedinice poslodavca odnosno ako poslodavac obavlja takvu vrstu djelatnosti koja je po svojoj prirodi vezana za rad na terenu.

Isplaćeni terenski dodatak (dnevnicu za rad na terenu) stoga služi za pokriće (uvećanih) troškova smještaja (ako to ne pokriva poslodavac), lokalnog prijevoza, prehrane i drugih troškova što ih radnik ima zbog rada na terenu. Nadalje, radnici imaju pravo, s obzirom na namjenu terenskog dodatka (pokriće troškova prehrane i drugih troškova), pod propisanim uvjetima primiti neoporezivi iznos terenskog dodatka i za dane tjednog odmora, ako i u te dane borave na terenu.

Osim toga, prilikom odlaska radnika na teren mogu nastati i razni drugi troškovi: cestarina, tunelarina, mostarina, trajekt, troškovi smještaja, pribavljanje putničkih isprava, cijepjenje i liječnički pregledi, slanja ili primanja pošte, takse, biljezi i sl., uporaba interneta, telefona, iznajmljivanja prostorija za sastanke, iznajmljivanje projektor, fotokopiranja i dr.

Isto tako, kada poslodavac za odlazak na teren radniku odobri uporabu službenog ili privatnog automobila, radnik nakon povratka s terena mora podnijeti i obračun o prijeđenim kilometrima na obrascu loco-vožnje ili obračun prijeđenih kilometara može biti sastavni dio vjerodostojne isprave na temelju koje se obavlja obračun dnevnice za rad na terenu. Navedeno ovisi o načinu na koji je isto poslodavac propisao u nekom od internih akata.

ističemo...

Radnik treba priložiti sve vjerodostojne isprave koje potvrđuju nastanak troškova, a na poslodavcu je da provjeri točnost obračuna i poslovnu opravdanost nastalih troškova. Osobni troškovi koje je radnik imao ne unose se u obračun jer se oni nadoknađuju iz dnevnice za rad na terenu.

4. Dnevnice za službena putovanja i dnevnice za rad na terenu - razlikovanje

Često se u praksi pojavljuju nedoumice o tome kada se isplaćuje dnevnicu za rad na terenu, a kada dnevnicu za službeno putovanje, a s obzirom na slično pojmovno uređenje te izjednačenu visinu neoporezivog iznosa koji se može isplatiti. Slučajevi u kojima dolazi do nedoumice su posebice česti u djelatnosti prijevoza, graditeljstva i dr. Ipak, bitno je razlikovati prirodu posla odnosno uvjete koji trebaju biti zadovoljeni da bi se razgraničilo o kojoj vrsti dnevnice se radi. Naime, odgovor na pitanje isplaćuje li se dnevnicu za službeno putovanje ili dnevnicu za rad na terenu nalazi se u vrsti djelatnosti koju poslodavac obavlja.

Dakle, priroda rada na terenu kao uvjet za isplatu neoporezive dnevnice za rad na terenu je ta da su aktivnosti poslodavca vezane

uz rad na terenu (npr. izgradnja građevinskog objekta, montaža strojeva, popravak postrojenja, instaliranje i sl.) i te aktivnosti će se u pravilu naplatiti naručitelju usluga. Osim navedenoga, bitno je da se radi o prirodni posla na terenu.

Dnevnicu za službeno putovanje isplaćuje se radnicima za pokriće osnovnih troškova koji mogu nastati na službenom putu (prehrane, pića i prijevoza). Kako bi imali pravo na dnevnicu udaljenost između sjedišta poslodavca ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta službenog puta mora biti veća od 30 km u jednom smjeru, te radnik mora provesti na putu više od 12, a ne manje od 8 sati. Osim toga, službenim putom u tuzemstvo i inozemstvo smatra se putovanje do najviše 30 dana.

S druge strane, dnevnicu za rad na terenu predstavlja nadoknadu troškova koji nastaju kada radnik boravi izvan mjesta svojega prebivališta ili uobičajenog boravišta radi poslova koje obavlja izvan sjedišta poslodavca ili sjedišta izdvojene poslovne jedinice, vodeći pritom brigu o tome da je udaljenost između sjedišta poslodavca, ili izdvojene poslovne jedinice ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta rada na terenu veća od 30 km.

Kao što možemo primijetiti prva važna razlika između dnevnice za rad na terenu i dnevnice za službena putovanja je ta što je kod isplate dnevnice za službeno putovanje propisano minimalno trajanje službenog putovanja (8 odnosno 12 sati), dok za rad na terenu to nije propisano. Duljina i trajanje rada na terenu nisu presudni, već poslodavac može isplatiti dnevnicu za rad na terenu čak i onda kada se radnik svakodnevno vraća u mjesto svojega uobičajenog boravišta odnosno prebivališta. To znači da noćenje radnika na terenu nije presudno da bi se ta vrsta dnevnice neoporezivo isplatila, a čest je slučaj kod radnika čiji je rad po svojoj namjeni vezan za rad na terenu (primjerice akviziteri, trgovački putnici, montažeri strojeva i sl.).

Nadalje, sama priroda rada na terenu jest ta da su aktivnosti poslodavca vezane uz obavljanje nekog posla na terenu i te aktivnosti će se najčešće naplatiti naručitelju usluga. Suprotno tome, za određivanje dnevnice za obavljeno službeno putovanje radnik za poslodavca najčešće može provoditi bilo koje poslovne aktivnosti. Tako radnik može otići na sastanak, poslovni seminar, obilaziti prodavaonice, poslovne pogone i sl. Dnevnicu za rad na terenu se najčešće isplaćuje za poslovne aktivnosti radnika koje se ne mogu obavljati u sjedištu poslodavca, npr. izgradnja građevinskog ili drugog objekta, poslovi revizije i kontrolinga izvan ureda, montaže i dr.

Isto tako, za razliku od službenog putovanja kod kojeg se dnevnice, naknade prijevoznih troškova, naknade uporabe privatnog automobila u službene svrhe, troškovi noćenja i drugo obračunavaju na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga čiji su elementi strogo propisani, kod rada na terenu nema na taj način propisanog obrasca, nego se isplate priznaju na temelju vjerodostojnih isprava i obračuna koji se interno priprema, prema potrebama poslodavca.

Nastavno na sve prethodno navedeno možemo izdvojiti tri kriterija po kojima razlikujemo dnevnice za službena putovanja i dnevnice za rad na terenu:

- priroda rada na terenu/odlaska na službeni put,
- vremenska udaljenost između sjedišta poslodavca ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta službenog puta/rada na terenu,
- propisani obvezni elementi putnog naloga za obračun dnevnice za službeni put/proizvoljnost obrasca za obračun troškova i dnevnice za rad na terenu.

Na kraju, važno je i napomenuti da dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu i/ili inozemstvu, dnevnice za rad na terenu i/ili naknada za odvojeni život i/ili pomorski dodatak međusobno se isključuju.

Prema Pravilniku o porezu na dohodak²³, pravo na neoporezivu isplatu dnevnice, terenskog dodatka (dnevnice za rad na terenu) i nadoknade za odvojeni život međusobno se isključuju. Drugim riječima, to znači da se radniku koji prima dnevnicu ili nadoknadu za odvojeni život neoporezivo ne može isplatiti i dnevnicu za rad na terenu. Stoga, primjerice, radniku koji prima nadoknadu za odvojeni život treba smanjiti nadoknadu za odvojeni život za dane provedene na terenu odnosno na službenom putu, ako mu se za te dane isplaćuje dnevnicu za rad na terenu odnosno dnevnicu za službeno putovanje.

ističemo...

Kriteriji po kojima razlikujemo dnevnice za službena putovanja i dnevnice za rad na terenu su; priroda rada na terenu/odlaska na službeni put, vremenska udaljenost između sjedišta poslodavca ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta službenog puta/rada na terenu te propisani obvezni elementi putnog naloga/proizvoljnost obrasca za obračun troškova i dnevnica za rad na terenu.

5. Zaključak

Pravo radnika na dnevnice za rad na terenu te dnevnice za službena putovanja u zemlji i inozemstvu, ne predstavljaju prava radnika koja proizlaze iz Zakona o radu već se ista utvrđuju drugim izvorima radnog prava kao npr. kolektivnim ugovorima, pravilnicima o radu, ugovorom o radu ili pak autonomnom odlukom poslodavca o pravima i isplatama dnevnica. Ukoliko poslodavca ne obvezuje niti jedan izvor radnog prava, poslodavac može sam donijeti autonomnu odluku o isplati dnevnice za rad na terenu ili dnevnice za službeno putovanje.

Dnevnicu za službeno putovanje isplaćuje se radnicima za pokriće osnovnih troškova koji mogu nastati na službenom putu (prehrane, pića i prijevoza). Kako bi imali pravo na dnevnicu udaljenost između sjedišta poslodavca ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta službenog puta mora biti veća od 30 km u jednom smjeru, te radnik mora provesti na putu više od 12, a ne manje od 8 sati. Osim toga, službenim putom u tuzemstvo i inozemstvo smatra se putovanje do najviše 30 dana.

Dnevnicu za rad na terenu predstavlja nadoknadu troškova koji nastaju kada radnik boravi izvan mjesta svojega prebivališta ili uobičajenog boravišta radi poslova koje obavlja izvan sjedišta poslodavca ili sjedišta izdvojene poslovne jedinice, vodeći pritom brigu o tome da je udaljenost između sjedišta poslodavca, ili izdvojene poslovne jedinice ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta rada na terenu veća od 30 km.

Neoporezivi iznos dnevnice za rad na terenu i dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu iznosi dnevno 200,00 kn, a služi za pokriće troškova prehrane i drugih troškova radnika na terenu/putovanju u zemlji sukladno Pravilniku o porezu na dohodak.

Kriteriji po kojima razlikujemo dnevnice za službena putovanja i dnevnice za rad na terenu ogledaju se u sljedećem:

- kod isplate dnevnice za službeno putovanje propisano minimalno trajanje službenog putovanja je 8 odnosno 12 sati, dok za rad na terenu i isplate dnevnice za rad na terenu to nije propisano. Duljina i trajanje rada na terenu nisu presudni, već poslodavac može isplatiti dnevnicu za rad na terenu čak i onda kada se radnik svakodnevno vraća u mjesto svojega uobičajenog boravišta odnosno prebivališta,

- priroda rada na terenu jest ta da su aktivnosti poslodavca vezane uz obavljanje nekog posla na terenu i te aktivnosti će se najčešće naplatiti naručitelju usluga. Suprotno tome, za određivanje dnevnice za obavljeno službeno putovanje radnik za poslodavca najčešće može provoditi bilo koje poslovne aktivnosti (npr. odlazak na seminar),
- propisani obvezni elementi putnog naloga s jedne strane te proizvoljnost obrasca za obračun troškova i dnevnica za rad na terenu s druge strane.

Literatura

- 1) Pravilnik o porezu na dohodak ((NN 10/17, 128/17, 106/18, 01/19, 80/19, 01/20, 74/20, 01/21)
- 2) Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20)
- 3) Zakon o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19)
- 4) Opći porezni zakon (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20)
- 5) Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20)
- 6) Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN 128/17) i Dopuna Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (NN 47/18) te Dodaci Temeljnog kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama ((NN 123/19) i NN 66/20)
- 7) Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN 112/17) s pripadajućim izmjenama i dodacima Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN 12/18, NN 2/19, NN 119/19, NN 66/20)

Ne zaboravite:

- **Zakonom o radu nije uređeno pravo radnika na dnevnice za rad na terenu kao ni dnevnice za službena putovanja, već se isto utvrđuje kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu ili odlukom poslodavca o isplati.**
- **Dnevnice za službena putovanja u zemlji (tuzemstvu) jesu naknade koje se isplaćuju za pokriće izdataka prehrane, pića i prijevoza u mjestu u koje je radnik upućen na službeno putovanje.**
- **Dnevnice za rad na terenu u zemlji i inozemstvu jesu naknade na ime pokrivača troškova prehrane i drugih troškova radnika na terenu u zemlji i inozemstvu, osim troškova smještaja koji se podmiruju na teret poslodavca i ne smatraju se dohotkom radnika.**
- **Možemo izdvojiti tri kriterija po kojima razlikujemo dnevnice za službena putovanja i dnevnice za rad na terenu; priroda rada na terenu/odlaska na službeni put, vremenska udaljenost između sjedišta poslodavca ili uobičajenog boravišta odnosno prebivališta radnika i mjesta službenog puta/rada na terenu, propisani obvezni elementi putnog naloga/proizvoljnost obrasca za obračun troškova i dnevnica za rad na terenu.**
- **Neoporezivi iznos dnevnice za rad na terenu i dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu iznosi dnevno 200,00 kn, a služi za pokriće troškova prehrane i drugih troškova radnika na terenu/putovanju. Neoporezivi iznosi dnevnice se umanjuju ovisno o tome je li osiguran obrok (ručak i/ili večera).**

²³ Pravilnik o porezu na dohodak čl. 7. st. 28.